

LETTERKUNDE

staan, tot een pootige juffrouw me een duw gaf, en ik haar tegen een ander hoorde zeggen: die is zeker aan den boemel geweest.” (pag.20).

Ons was de bedoeling verre, de beteekenis en de dapperheid van een vrijwillig vertrek naar het front te kleineeren. Het bovenstaande is niet meer dan een poging, geïnspireerd door het voortreffelijke boek van Van de Moer, om tot eenig inzicht te geraken in de drijfveeren die tot een dergelijke daad kunnen leiden. De beschrijving der eerste front-ervaringen op pag. 64 e.v. zijn beklemmend en doen buitengewoon waarheidsgetrouw aan. Het boek geeft een duidelijk inzicht in de toestanden achter het front. De beschouwingen over het Escuriaal, „het uitspansel van den geest van Philips II”, zijn diepzinnig en van een voorname schoonheid. Zij stellen onze verwachtingen ten opzichte van dezen auteur wel zeer hoog. Dat er in dezen roman zwakke gedeelten zijn aan te wijzen, neemt niet weg dat de toon, de atmosfeer van het boek ons zóó heeft opgefrischt dat we onze eigen moeilijkheden geheel vergaten. De jeugd en de spontaneiteit van Van de Moer zijn aanstekelijk, terwijl het boek zulk een rijkdom van gedachten en ideeënkiemen bevat, dat het ons nog lang na lezing heeft bezig gehouden.

B. Roest Crollius

MIDDELMAAT ZET DEN VOET DWARS

Anne de Vries, *Bartje zoekt het geluk*. G. F. Callenbach N.V., Nijkerk, z.j.

De boeken van Anne de Vries zouden door ons in een serieus tijdschrift als *Elsevier's* niet besproken worden, ware het niet dat het

aantal drukken en vertalingen van *Bartje en Hilde* er op wijzen dat hun auteur een bepaalden toon weet te treffen, die bij een zeer groot aantal lezers mee-resoneert.

Zijn boeken zijn door het „menschengebied” dat zij bestrijken reeds belangrijk. En omdat ieder boek bepaalde gedachten en een bepaalde mentaliteit vertegenwoordigt en verspreidt, is het zeker van belang om, wanneer deze verspreiding een schrikwekkenden omvang aanneemt, onze houding ten opzichte van den auteur te bepalen.

Het nieuwste werk van Anne de Vries, *Bartje zoekt het geluk*, heeft onze meening, dat we hier met een vertegenwoordiger van den typischen burgermansgeest te doen hebben, versterkt.

De hier bedoelde burgermansgeest, waartegen al zoovele menschen van goeden wil ten strijde trokken, is de plumpe, boersch-kortzichtige eigenwijsheid, die aan alle levensverschijnselen een zoetig religieus geurtje geeft en daardoor aan het individu allen geestelijken diepgang belet. Het is de geestesgesteldheid van de gezapige burgers, die de zonde vreezen omdat zij haar niet kennen en die meenen een diep religieus besef te bezitten wanneer zij den Bijbel hebben gelezen en 's Zondags de kerk bezoeken. Het is de God-zorgt-voor-alles-mentaliteit, die een waarlijk diep verantwoordelijkheidsgevoel, een waarlijk diepe levensaanvaarding bij voorbaat buitensluit en waarin al zoovele vooruitstrevende geesten zijn blijven steken als in een taaie, grauwe, modderachtige massa.

Bartje zoekt het geluk is een roman, die met feilloos juist gekozen woorden en situaties aansluit bij de gevoelens en levensopvattingen die aan de bovenomschreven mentali-